דתקנה בעלמא תקנו ליה. משום דרבי שלום כמו יוני שובך ותימה דאמאי לא קני להו מדאוריתא בהגבהת הכוורת: **המכיר** כליו וספריו ביד אחר בו'. לפני יאוש איירי כדפירש הקונטרס דאי לאחר יאוש דאיכא יאוש ושיורי רשות לא היה מתחייב להחזיר ונראה דבספרים הוי לעולם לפני יאוש שאין רגילות להתייאש מספרים ולא מיבעיא מגבים עובדי כוכבים דלא מייאש אפי' מכליס כיון דלייר בגיותא כדאמר לעיל אלא אפי' בגנב ישראל אין רגילות להתייאש מספרים דסוף יבאו ליד ישראל דאין גנבים מוכרין אותן רק לישראל[א] ולסוף מוזרין לבעלים ובכלים נמי מיירי לפני יאוש ואפילו לרבנן נמי דאמרי סתם גזיבה יאוש בעלים הוא מיירי כגון שהבעלים רודפין אחריו וידוע שלא נתייאשו מהן מעולם מ"מ נוטל מה שנתן מפני תקנת השוק[ב] כדאמר בגמרא וא"ת בלא תקנה יטול מה שנתן דמאי אמר להליל נתכוונתי ולהשיב אביכה וי"ל דמיירי שהיה יכול לחבוש מבני אדם שלנו בתוך ביתו אפילו לא היה זה קונה אותם ועי"ל דלא שייך למימר הכי כלל שהרי הלוקח טוען שקנה מאדם אחר נאמן ולא מאותם שלנו בתוך ביתו כדקתני סיפא שאני אומר מכרן לאחר ולקחן זה ממנו והא דלא קאמר שאני אומר שהוא מכרן לו משום שאין הלוקח טוען שזה מכרן ומה שמקשי אמאי נאמן לומר לקוחין הן בידי והלא ספרים עשויין להשאיל ולהשכיר[ג] מפורש בסוף המקבל (ג"מ דף קטו. וסס[ד]):

דקאמרי הללו כליו של פלוני. כלומר כשיאא הקול אומרים אלו כליו וספריו של פלוני שבני אדם הללו נושאין והן מכירין שהם מדשיס:

אמר

ואשה וקטן[ה] מסיחין לפי תומם ואומר מכאן יצא נחיל זה אמר רב אשי אין מסיח לפי תומו כשר[ו] אלא לעדות אשה בלבד א"ל רבינא לרב אשי ולא והרי נחיל של דבורים מסיח לפי תומו הוא שאני נחיל של דבורים דקנין דרבנן הוא ודאורייתא לא[ז] והאמר רב יהודה אמר שמואל[ח] מעשה באדם אחד שהיה מסיח לפי תומו ואומר זכורני כשאני תינוק ומורכבני על כתיפו של אבא והוציאוני מבית הספר והפשיטוני את כתנתי והטבילוני לאכול בתרומה לערב ורבי חנינא מסיים בה הכי וחבירי בדילין ממני והיו קורין אותי יוחנן אוכל חלות והעלהו רבי להכהונה על פיו[ט] בתרומה דרבנן ואכתי דאורייתא לא והא[י] כי אתא רב דימי אמר רב חנא קרטיגנא ואמרי לה רב אחא קרטיגנא משתעי מעשה בא לפני ריב"ל ואמרי לה מעשה בא לפני רבי בתינוק אחד שהיה מסיח לפי תומו ואמר אני ואמי נשבינו לבין העכו"ם יצאתי לשאוב מים דעתי על אמי ללקוט עצים דעתי על פיו להכהונה[כ] בשבויה הקילו: אבל לא יקוץ את סוכו [וכו']: [כא]תניא ר' ישמעאל בנו של רבי יוחנן בן ברוקה אומר תנאי ב"ד הוא שיהא יורד לתוך שדה של חבירו וקוצץ סוכו של חבירו להציל את נחילו ונוטל דמי סוכו מתוך נחילו של חבירו ותנאי ב"ד הוא שיהא שופך יינו ומציל את דובשנו של חבירו ונוטל דמי יינו מתוך דובשנו של חבירו ותנאי ב"ד הוא שיהא מפרק את עציו וטוען פשתנו של חבירו ונוטל דמי עציו מתוך פשתנו של חבירו שע"מ כן הנחיל יהושע לישראל את הארץ: **מתני'** [כב]המכיר כליו וספריו ביד אחר ויצא לו שם גניבה בעיר ישבע לו לוקח כמה נתן ויטול ואם לאו לאו כל המנו שאני אומר מכרן לאחר ולקחן זה הימנו: **גמ'** וכי יצא לו שם גניבה בעיר מאי הוי ליחוש דילמא זבנינהו והוא ניהו קא מפיק שמא א"ר יהודה אמר רב [כג]כגון שבאו בני אדם בתוך ביתו ועמד והפגין בלילה ואמר נגנבו כליי כ"ש עילא מצא רב כהנא מסיים בה משמיה דרב [כד]כגון שהיתה מחתרת חתורה בתוך ביתו ובני אדם שלנו בתוך ביתו יצאו ואנבורקראות של כלים על כתפיהם [א] והכל אומרים נגנבו כליו של פלוני ודלמא כלים הוו ספרים לא הוו א"ר חייא בר אבא א"ר יוחנן כגון דקאמרי נמי ספרים וליחוש דלמא זוטרי וקא טעין רברבי א"ר יוסי בר חנינא דקאמרי ספר פלוני ופלוני ודלמא הוו עתיקי וקא טעין חדתי [כה]אמר רב כגון דאמרי הללו כליו של פלוני הללו ספריו של פלוני ומי אמר רב הכי והאמר רב [כו]בא במחתרת ונטל כלים ויצא פטור מ"מ בדמי קננהו ה"מ דקננהו בבא במחתרת דמעיקרא מסר נפשיה לקטלא אבל הני כיון דלא מסרו נפשייהו לקטלא לא אמר רבא [כז]לא שנו אלא בעל הבית העשוי למכור כליו אבל בעל הבית שאינו עשוי למכור כליו לא

וקיימא לן. לקמן דהא גנב כגזלן דקאמר רבי כגזלן דר"ש קאמר [ב]אלא לעדות אשה בלבד א"ל רבינא לרב אשי ולא והרי נחיל של דבורים מסיח לפי תומו הוא שאני נחיל של דבורים דקנין דרבנן הוא ודאורייתא לא[ז] והאמר רב יהודה אמר שמואל[ח] מעשה באדם אחד שהיה מסיח לפי תומו ואומר זכורני כשאני תינוק ומורכבני על כתיפו של אבא והוציאוני מבית הספר והפשיטוני את כתנתי והטבילוני לאכול בתרומה לערב ורבי חנינא מסיים בה הכי וחבירי בדילין ממני והיו קורין אותי יוחנן אוכל חלות והעלהו רבי לכהונה על פיו[ט] בתרומה דרבנן ואכתי דאורייתא לא והא[י] כי אתא רב דימי אמר רב חנא קרטיגנא ואמרי לה רב אחא קרטיגנא משתעי מעשה בא לפני ריב"ל ואמרי לה מעשה בא לפני רבי בתינוק אחד שהיה מסיח לפי תומו ואמר אני ואמי נשבינו לבין העכו"ם יצאתי לשאוב מים דעתי על אמי ללקוט עצים דעתי על פיו להכהונה[כ] בשבויה הקילו: אבל לא יקוץ את סוכו [וכו']: [כא]תניא ר' ישמעאל בנו של רבי יוחנן בן ברוקה אומר תנאי ב"ד הוא שיהא יורד לתוך שדה של חבירו וקוצץ סוכו של חבירו להציל את נחילו ונוטל דמי סוכו מתוך נחילו של חבירו ותנאי ב"ד הוא שיהא שופך יינו ומציל את דובשנו של חבירו ונוטל דמי יינו מתוך דובשנו של חבירו ותנאי ב"ד הוא שיהא מפרק את עציו וטוען פשתנו של חבירו ונוטל דמי עציו מתוך פשתנו של חבירו שע"מ כן הנחיל יהושע לישראל את הארץ: **מתני'** [כב]המכיר כליו וספריו ביד אחר ויצא לו שם גניבה בעיר ישבע לו לוקח כמה נתן ויטול ואם לאו לאו כל המנו שאני אומר מכרן לאחר ולקחן זה הימנו: **גמ'** וכי יצא לו שם גניבה בעיר מאי הוי ליחוש דילמא זבנינהו והוא ניהו קא מפיק שמא א"ר יהודה אמר רב [כג]כגון שבאו בני אדם בתוך ביתו ועמד והפגין בלילה ואמר נגנבו כליי כ"ש עילא מצא רב כהנא מסיים בה משמיה דרב [כד]כגון שהיתה מחתרת חתורה בתוך ביתו ובני אדם שלנו בתוך ביתו יצאו ואנבורקראות של כלים על כתפיהם [א] והכל אומרים נגנבו כליו של פלוני ודלמא כלים הוו ספרים לא הוו א"ר חייא בר אבא א"ר יוחנן כגון דקאמרי נמי ספרים וליחוש דלמא זוטרי וקא טעין רברבי א"ר יוסי בר חנינא דקאמרי ספר פלוני ופלוני ודלמא הוו עתיקי וקא טעין חדתי [כה]אמר רב כגון דאמרי הללו כליו של פלוני הללו ספריו של פלוני ומי אמר רב הכי והאמר רב [כו]בא במחתרת ונטל כלים ויצא פטור מ"מ בדמי קננהו ה"מ דקננהו בבא במחתרת דמעיקרא מסר נפשיה לקטלא אבל הני כיון דלא מסרו נפשייהו לקטלא לא אמר רבא [כז]לא שנו אלא בעל הבית העשוי למכור כליו אבל בעל הבית שאינו עשוי למכור כליו לא

דהא דהפקר ניכסו ותניא (מולין דף קמא:) יוני שובך ויוני עלייה אין בהן משום גזל אלא מפני דרכי שלום: **מרדפין אחריהם.** קודם דיבור הקטן דרגלים לדבר דשלו הם: **לעדות אשה.** שמע מן התיבוקות שהיו אומרים הרי אנו הולכין לספוד ולקבור איש פלוני כפ' בתרא דיבמות (דף קכא.): **והטבילוני.** לפי שדרכו של תינוק לטפח בשרצים וכטומאות: **בדילין ממני.** מפני תרומתי: **בתרומה דרבנן.** בזמן הזה דרבי לאחר מוכרן היה ואיכא מ"ד לא קידשה לעתיד לבא[ט]: **והשיאה רבי לכהונה.** ולא"ג דאיסורא דאוריתא היא משום זונה: **בשבויה הקילו.** דספיקא בעלמא היא: **שיהא שופך יינו.** במתני' הוא זה בא בחביתו של יין וזה בא בכדו של דבש נסדקה חבית של דבש[י]: **וטוען פשתנו.** אם מת חמור חבירו הטוען פשתן בדרך וחמורו של זה טען עליה: **מתני' שם גיזה.** שילא קול שנגנבו כליו: **נשבע לוקח למה נתן ויטול.** ויחזיר לו כליו ולפני יאוש קמיירי: **גמ' הפגין.** לעק: **עילא מצא.** פירכא היא. כלומר עילא מצא כשמכר כליו ונתחרט וידע שמכרן לוקח לאחר עמד והפגין ולעק גלילה להאמין דבריו כשיערער: **אנבורקראות.** חבילות: **בדמי קננהו.** להבא במחתרת בר מיתה הוא דלכתיב[כ] אם במחתרת ימצא הגנב וגו' וכיון דאי הוה בידיה פטור כי מכרן לאחר אמאי מהדר להו לוקח:

לא

עין משפט נר מצוה

סה א ממי' פ"ו מהלכות גזילה הל' יד טוש"ע חו"מ סי' שע:

סו ב ממי' שם הל' טו:

סז ג ממי' פי"ב מהלכות גירושין הל' טו והל' יז ופי"ג שם הלכה כט סמג עשין נ טוש"ע אה"ע סי' יז סעיף ג:

סח ד ממי' פ"כ מהל' אישורי ביאה הל' יד סמג לאוין קנב טוש"ע אה"ע סי' ג סעיף ח:

סט ה ממי' שם הל' ח:

ע ו ממי' שם פי"מ הל' יח סמג שם טוש"ע אה"ע סי' ז סעיף ח:

עא ז ח ט י כ ממי' פ"ה מהלכות גניבה הל' י והלכה יא ועיין בהשגות ובמ"מ ובכ"מ סמג עשין עא טוש"ע מ"מ סי' שמ סעיף ח:

רבינו חננאל

מתני'. אמ' ר' יוחנן בן ברוקה נאמנת אשה או קטן לומר מיכאן יצא נחיל זה רבולי. נחיל של דבורים יש בו משום גזל מדרבנן הוא לפיכך אם נתיאשו הבעלים הרי אילו לנוטלם, ולפיכך הימנוהו רבנן לאשה ולקטן אם הוא מסיח לפי תומו, דאומ' מיכן יצא נחיל זה נאמן, הימנוה רבנן בדרבנן, שהם אמרו הנוטלו יש בו משום גזל דמדאוריתא לא. ירושלמי (פ"י ה"ב) ובפורה, ובלבד על אתר אבל אם יצא הקטן וחזר אינו נאמן אני אומ' מפני יראה או פיתוי אמרו. אמ' רב אשי אין מַשַּׂיח לפי תומו כשר אלא לעדות אשה, ואותיב רבינא עליה נחיל של דבורים, ושני שאני נחיל של דבורים דמדרבנן הוא. וכן שני בתינוק כי הימנוה רבנן בתרומה דרבנן. אבל בתרומה דאוריתא לא הימנוה. וכן הימנוה בשבויה דאמרי' בשבויה הילקו. [ערוך]: **וכן נחיל של דבורים אם נתיאשו הבעלים הרי אלו שלו.** פי' לקיבון של דבורים המתקבצים בתוך כוורת לעשות דבש וקורין להן בלשון ישמעאל נחיל. [נא]מנין להעיד בגודלן מה שראו בק[וטנן]... [ר' יו]חנן בן ברוקה אמ' **תנאי בית דין שיהא** ... [ל]הציל נחילו ונותן דמי סוכתו מתוך נחילו, וכן שופך זה [יינו]... [מתו]ך הדבש. וכן שיהיה זה מפרק עציו וטוען פשתן חבירו ...[על מנת] כן תנאין הללו הנחיל יהושע את ישר' את הארץ. כולן פשוטין הן [ולא הוצרכנו לכותבן אלא מפני שהן ה]לכות. **תניא ר' ישמעאל בנו של ר' יוחנן בן ברוקה אומר תנאי בית דין הוא שיהא יורד זה לתוך שדה חבירו וקוצץ סוכתו של חבירו מתוך נחילו שלו.** ותנאי בית דין הוא שיהא זה שופך את יינו ומציל את דובשנו ונוטל דמי יינו מתוך דובשנו של חבירו. ותנאי בית דין הוא שיהא זה מפרק עציו וטוען פשתן של חבירו ונוטל דמי עציו מתוך פשתנו, שעל מנת הנחיל יהושע לישראל את הארץ. כולן פשוטין הן ולא הוצרכנו לכותבן אלא **ויטול. ואם לאו לא כל [המינו] וכולי.** ואקשינן ודלמא זבין והשתא מפיק ... מביתו והבגין. פיר' השכים ומצא מחתרת ... [מ]שואות של כלים על כתפיהן והכל אומרין ... דבענן ... בבעל הבית העשוי למכור כליו, אבל בעל הבית ... [ל]א צריך למידק [עליה] כולי האי. ואי איכא למימר הלכה איצטרך וזבין ... ואקשינן ומי אמ' רב הכי, והאמ' רב בפרק בן סורר ומורה (סנהדרין עב, א) הבא במחתרת ... [בד]מיה קננהו. ומשנינן כי אמ' רב התם דמעיקרא אדעתא דהכי אתו, ... למיבת עילי לא מסרי נפשיהו, לא אמ' רב פטור. זה הדין בשלא הוכר ... [**וירושלמי** (פ"י ה"ג) אמר רבי בא] בר ממל בדין הוא שלא ישבע, ולמה תנינן ישבע שלא יהו בעלי [בתים נטפלין לגנבים]. [ערוך]: **ונמד זה והבגין בלילה.** ס"א והפגין. פי' דעק. ויש שלועזין כן. [ערוך]: **המכיר כליו כ"ש שעילה מצא.** פי' עלילה. [ערוך]: **ואנבקראות של כלים על כתפיהן.** ס"א אנבוקלאות. פי' כריכות של יריעות נקראות בלשון יון אמבורוקלין.

מסורת הש"ס

א) [ל]עיל קיא: קיג.], ב) [ב]מות כבו], ג) [ב]מות כו., ד) שם מ:, ה) [מ]מות כב. וש"ן), ו) לעיל פא:, ז) גי' הרי"ף ל"ל אבהו, ח) [מ]הדרין עב.], ט) [ע"י שבועות טז.], י) [לקמן קטו.], כ) [שמות כב], ל) [ל"ל והא],

---

הגהות הב"ח

(א) **גמ' א** לי אמרת בגלמא גזלן דר' שמעון קאמר משום הכי קני אלא לי אמרת גזלן דרבנן קאמר מני כ"ל ותיפא גנב ממתק ב' פעמים: (ב) רש"י ד"ה מאי וקו. נ"ב עיין פרשב"ם ב"ב דף נב ע"ב:

הגהות הגר"א

[א] גמ' והכל (רשום עליו אות ג') אומרים כי' כגון (רשום עליו אות ב') דאמרי הללו כו'. נ"ב למקבלא (רשום על תיבת למקבלא אות ג"ב) כגון דאמרי הללו כו' ג"כ לכ"ז מבלן עד שם ועי' רמב"ם:

מוסף רש"י

והטבילוני. מפני שסתם מיקוה מטפח בשפות ובשלים מלוין שם (כתובות כו.). **לאכול בתרומה לערב.** עלייך הערב שמש (שם). **רב חנא קרטיגנא כו' משתעי.** כך מנא דמן קרטיגנא היה מספר מעשה זה (שם כז:). **בשבויה הקילו.** דתפשא בעלמא הוא לאיכא, שמא נפלה לעכו"ם ונפסלה לכהונה (שם כג:). **להציל את נחילו.** נחיל של דבורים שהלכו לשדה מביני ונתייאשו על שוכתה של אילן ואם יטול אחד אחד הן פורחות ומוכדות, מאחר שנתנו עיניהן באותה שוכה, לפיכך קוללה ונתן לו דמיה (לעיל פא:). **ומציל את דובשנו.** זה בא בכדו של יין וזה בא בכדו של דבש ונסדקה חבית של דבש, וכן זה בא בחבילת פשתן על תמורו וזה בא בחבילת עליו ונטענו (שם). **הבא במחתרת.** חתר את הבית ממש, **ונטל כלים ויצא פטור.** מלהחזיר אע"פ שהם קיימין, מאי טעמא בדמי קננהו. דדמי נפשו קנאן הוא ונתחייב מיתה בלקיחתם (סנהדרין עב).

מוסף תוס'

א. כי עכו"ם לא יקנו אותם מן הגנבים. ימיקו יוסף. ב. דלא יוכל שום אדם לקנות דבר, שיתיירא שמא נגנב ויצטרך להחזיר בחנם. אי"ר ר' מנא ועי' רש"ש קטו ע"ב ד"ה מקנא השוק. ג. כדאמרינן בכתובות (נ ע"א) וצדקתם עומדת לעד זה הכותב ספרים ומשאילן. (וא"כ) ליהמניה כשטוען נגנבו במיגו דאי בעי אמר השאלתים לך. ימיקו יוסף.

לא צריך לאהדורי כולי האי. [א] דיימא ספר פלוגי ופלוגי: דדין עם הראשון. דיינו של בע"ח ותביעתו על הגנב היא ואין הלוקח בעל דינו ואם בא לגבותו היימנו יתן דמיס ואע"ג שהוכר הגנב לא אמרינן יחזיר לוקח הכליס במתנס ויפרע מן הגנב: **דדין עם השני.** דיינו של בעל הבית עם הלוקח הוא ויוליא היימנו כליו במתנס: **לפני יאוש.** לקחו מן הגנב לפני יאוש: **דרב חסדא.** גזל ולא נתייאשו הבעלים ובא אחר ואכלו רלה מזה גובה כו' בריש פירקין [קיא:] והאי נמי אע"ג דיהיב דמי לגנב לגבי האי מיהא גזלן הוא ומיהו היכא דלא הוכר הגנב עבוד ליה רבנן תקנת השוק ליטול מה שנתן אבל היכא דהוכר הגנב עליו להחזיר אחריו: **לפני יאוש דמי.** דכהן לא מייאש מיניייהו: **ופליגי.** כלומר ואמר רב הדין עם הראשון: **מתנות.** קיבה: **נותן.** הלוקח קיבה לכהן דמסתמא מתנות לא זבין ליה: **לא שנו.** לקח היימנו במשקל נותנן לכהן דמשמע דהלוקח ע"כ נותנן לכהן והוא יתבע דמיס מן המוכר: **אלא ששקל.** הוא לעלמו: **הדין עם הטבח.** דיינו של כהן וערעורו על הטבח הוא. רב לטעמייה דאמר הדין עם הראשון דטבח כגנב דאשון ולוקח הוי שני וקאמר הדין עם הטבח אלמא רב לית ליה דרב חסדא: **איגן גגזלות.** דאלימא קנייה דידהו דמכח גבוה קאתו ליה וכל היכא דאיתנהו אימא דכהן ניינהו ואפילו שקל לו הטבח יגבה הכהן ממי מן הלוקח קמ"ל: **פליגי בלפני יאוש ובדרב חסדא.** דרב לית ליה דרב חסדא: **רב זביד אמר.** היכא דלא אייאוש בעליס דכ"ע אית להו דרב חסדא והדין עם השני והכא כגון שנתייאשו כו': **לא שנו.** דקני לגמרי ואפילו בדמי לא מהדר לו: **רב פפא אמר.** לעולם בדלפני יאוש פליגי ותרוייהו אית להו דרב חסדא ובגלימא דגניבה כ"ע לא פליגי דהדרא למרה במנס ואין הלוקח יכול לעכבה על מעותיו וכדרב חסדא והדין עם הראשון דאמר רב לא בדין הבעל הבית קאמר אלא בדינו של לוקח קאמר (ה): **תקנת השוק.** על שקנאו לוקח בשוק בפרהסיא ולא הבין בו שגנוב עשו לו תקנה שיהא לו בעל הבית מעותיו: **ורבי יוחנן סבר עשו תקנה.** ונהי דאית לן דרב חסדא ולא מצי לוקח למימר לבעל הבית לאו בעל דבריס דידי אם מיהו לאחר שישלם הגניבה יתבע מעותיו מבעל הבית. ואי קשיא מ"מ דמי שקיל מה לי משוס תקנה מה לי משוס טעמא לאו בעל דבריס דידי אם נפקא מינה היכא דגזל ובא אחר ואכל בלא דמיס דאמרינן כדרב חסדא ואם השני נוח לו מן הראשון גובה היימנו: **שדי עציך.** המר משכוך כלומר פדה משכונך שבידו: **חוב.** מלוה: **הקף.** לחנויי: **לאו אדעתא.** דהאי גניבה יהבתה ליה זוזי דמקמי הכי אוחפת ליה: **משכנתא שוה בשוה.** אין דרך לעשות כן להלוות על המשכון כל שויו הלוך לאו אדעתא דהאי משכנתא אוחפיה אלא היימוי היימניה: **רב ששת אמר לא עשו.** ואפילו ליטול מאה דכי היכי דמאה יתירין מתנה היא מאה דשויה נמי מתנה הוא: **ורבא אמר עשו תקנה. אפילו ליטול מאתים דאורחיה למזבין בדמיס יקריס: בר מגנב ופרע בחובו ובהיקיפו. דלא יהיב זוזי אהאי חפץ: הלכתא כרב הכן.** דכיון דהיימניה מעיקרא בשאלה ופפונאה ובני מחוזאה על סם מקומן נקראו: **מתני'** אין

אמר ליה אביי הרי מתנות כהונה כלפני יאוש דמי ופליגי. דמשמע ליה לאביי דהדין עם הטבח דוקא וה"ל הדין עם הראשון מכאן קשה על פי' הקונטרס דפרק הזרוע (חולין דף קלד.) ואין להאריך בזה: **והלכתא** בבולהו עשו בו תקנת השוק. נ"ל דלא קאי אלא אהני דפליגי בהו אמוראי (ו) אמימר ומר זוטרא [רבא ורב ששת] דאמרו לפסוק כמ"ד עשו בו תקנת השוק אבל אמילתא דרבא דגנב מפורסם דלא פליג עליה שום אמורא לא קאי: הרי

לא צריך לאהדורי עליה כולי האי ודלמא איצטריך ליה זוזי וזבין אמר רב אשי הרי יצא לו שם גניבה בעיר: איתמר גנב ומכר ואח"כ הוכר הגנב רב משמיה דרבי חייא אמר הדין עם הראשון ר' יוחנן משמיה דרבי יגאי אמר הדין עם השני אמר רב יוסף (ח) לא פליגי כאן לפני יאוש הדין עם השני כאן לאחר יאוש הדין עם הראשון (ט) ותרוייהו אית להו דרב חסדא א"ל אביי ולא פליגי הא מתנות כהונה כלפני יאוש דמי ופליגי דתנן (י) א אמר לו מכור לי מעיה של פרה והיו בהן מתנות נותנן לכהן ואינו מנכה לו מן הדמים לקח הימנו במשקל (כ) נותנן לכהן ומנכה לו מן הדמים (ל) ואמר רב לא שנו אלא ששקל לעצמו אבל שקל לו הטבח הדין עם הטבח אימא אף דין עם הטבח מהו דתימא (מ) אין מתנות כהונה גנזלות קמ"ל ולאביי דאמר פליגי במאי פליגי בדרב חסדא רב זביד אמר כגון שנתייאשו הבעלים ביד לוקח ולא נתייאשו ביד גנב ובהא פליגי מר סבר יאוש ואח"כ שינוי רשות ואח"כ יאוש לא קני ומ"ם ב לא שנא רב פפא אמר בגלימא דכ"ע לא פליגי דהדר למריה והכא בעשו בו תקנת השוק קמיפלגי רב משמיה דר' חייא אמר הדין עם הראשון דינא דלוקח דלישקול זוזי מגנב ולא עשו בו תקנת השוק ור' יוחנן משום דר' יגאי אמר הדין עם השני ג דינא דלוקח דלישקול מבעל הבית ועשו בו תקנת השוק וסבר רב לא עשו בו תקנת השוק ד והא רב הונא תלמידיה דרב הוה וחנן בישא גנב גלימא וזבנה אתא לקמיה דרב הונא א"ל לההוא גברא זיל שרי עביטך שאני חנן בישא כיון דליכא לאישתלומי מיניה כלא הוכר (נ) דמי אמר רבא ה אם גנב מפורסם הוא לא עשו בו תקנת השוק והא חנן בישא דמפורסם הוה ועשו בו תקנת השוק נהי דמפורסם לבישותא לגניבותא לא מפורסם איתמר ו גנב ופרע בחובו גנב ופרע בהיקיפו לא עשו בו תקנת השוק דאמרי לא אדעתא דהנהו יהיבת ליה מידי משכנתא שוי מאתן במאה עשו בו תקנת השוק שוה בשוה אמימר אמר לא עשו בו תקנת השוק מר זוטרא אמר עשו בו תקנת השוק ז (והלכתא עשו בו תקנת השוק) זבינא שוה בשוה עשו בו תקנת השוק שוה מאה במאתן רב ששת אמר לא עשו בו תקנת השוק רבא אמר עשו בו תקנת השוק ח והלכתא בבולהו עשו בו תקנת השוק לבר מגנב ופרע בחובו גנב ופרע בהיקיפו: אבימי בר נאזי חמוה דרבינא הוה מסיק בההוא גברא ארבעה זוזי גנב גלימא אתיא ניהליה אוזפיה ארבעה זוזי אחריני לסוף הוכר הגנב אתא לקמיה דרבינא אמר קמאי גנב ופרע בחובו ולא בעי למיתב ליה ולא מידי הנך ארבעה זוזי אחריני שקול זוזך והדר גלימי מתקיף לה רב כהן ודלמא גלימא בהני זוזי קמאי יהבה ניהליה גנב ופרע בחובו גנב ופרע בהיקיפו וארבעה זוזי בתראי הימוני הימניה כי היכי דהימניה מעיקרא איגלגל מילתא ממא לקמיה דרבי אבהו אמר ט הלכתא כרב כהן נרשאה גנב ספרא זבניה לפפונאה בתמנן זוזי אזל פפונאה זבניה לבר מחוזאה במאה ועשרין זוזי ושקיל ספריה ואזיל בר מחוזאה ושקיל ארבעין מפפונאה מתקיף לה רבא השתא לוקח מגנב עשו בו תקנת השוק לוקח מלוקח מיבעיא אלא אמר רבא י ליזיל מריה דספרא ויהיב ליה לבר מחוזאה מאה ועשרין זוזי ושקיל ספריה וליזיל מרי דספרא ולישקול ארבעין מפפונאה ותמנן מנרשאה: **מתני'** כ א זה בא בחביתו של יין וזה בא בכדו של דבש נסדקה חבית של דבש ושפך זה את יינו והציל את הדבש לתוכו

ההוא שגנב לו תן הדמים ופדה המשכון שלך, מכלל דסבר עשו בו תקנת השוק. מן (דברים כד, י) לעבוט עבטו. **אמר רבא גנב מפורסם לא עשו בו תקנת השוק.** והילכתא בכולהו עשו בו תקנת השוק, בין מכר בין משכון, אפילו משכון מאה במאתים דשקיל לוקח זוזי מבעל הבית ובעל הבית מוציא מגנב, בר מגנב ופרע בחובו גנב ופרע בהיקפו שלא עשו בו תקנת השוק אלא נוטלת בעל הבית מן הלוקח והלוקח מפיק מן הגנב. והלוקח מגנב מפורסם לא עשו בו תקנת השוק, עכ"ל. **[אבימי בר נאזי חמוה דרבינא הוה מסיק בההוא גברא ארבעה זוזי. גנב גלימא אתיא ניהליה. אוזפיה ארבעה זוזי אחריני. לסוף הוכר הגנב. אתא לקמיה דרבינא,] א"ל ארבעה זוזי קמאי גנב ופרע בחובו הוה ליתן לך. [הנך ארבעה] זוזי אחריני ואהדר ליה גלימיה. מתקיף לה רב כהן דילמא גלימא אגורויה נהליה באربעה זוזי [קמאי יהבה ניהליה], וכו'.** כלומ' פרע לו חובו פרע לו הטלת תחת ארבע' זוזי הראשונים והתם לא עשו תקנת השוק בדברי הכל. מיהו, אילו האחרוני' שרצה רבינא לחייב להוהא גברא בעל הגלימ' משום דאילו האחרונ' סבר שבחובו הראשון פרע ואילו ארבעה הראשונ' עדיין על הגלימ' ולא נפרעו, וא"ל רב כהן שמא הטלת שהביא לו קודם שהלוהו לגנב [...] אילו האחרונ' פרע בחוב הראשון פירע' גמורה וכבר אין כאן תקנ' השוק וחייב אבימי להחזיר הגלימ' לבעליו ואילו זוזי האחרונ' חוב חדש ומלוה חדשה היא, ודין אבימי עם הגנב על שתי הלואות הללו ויחזיר הגלימא לבעליה, והכריע רבא לדברי רב כהן וכן הלכה כרב כהן. ונר' דהא דאתא אבימי בר נאזי לקמ' דרבינא חתניה לא לדין אלא להמלך בו או שמא קבלוהו עליהן. **מתני'. זה בא בחביתו שליין וזה בא ...**

(ו) [לעיל קיא:], (ז) חולין קנא. קנב. קנא., (ח) [חולין קלד.], (ד) רש"ל מ"ז, (ט) לעיל כז.

הגהות הב"ח

(א) גמ' ולא פליגי: (ב) שם במשקל נותנן לכהן: (ג) שם מהו דתימא מתנות כהונה אינן גנזלות: (ד) שם כלא הוכר הגנב דמי: (ה) רש"י ד"ה רב פפא וכו' קאמר הס"ד ואח"כ מ"ה ולא עשו בו תקנת השוק וכו' שנגנב לא עשו לו: (ו) תוס' ד"ה ולכתא וכו' אמוראי (אמימר וכו' השוק) עא"מ וע"ב ס"א אין זה:

גליון הש"ם

גמ' והא רב הונא תלמידיה דרב. עיין שבת קכח ע"א ביצה דף מ ע"א סנהדרין דף ו ע"ב:

הגהות הגר"א

[א] רש"י ד"ה לא כו' דיימא כו'. נ"ב אבל הרמב"ם כתב דל"ל לכל (ועבסגר"א סי' שנ"ז ס"ק ב'):

מוסף רש"י

אמר לו. לנגנב, מכור לי מעיה של פרה. בני מעיה של פרה זו, והיו בהן מתנות. הקבה, נותנן. לוקח זה לכהן ואינו מנכה לו מן הדמים. אין המוכר מנכה לו ללוקח מן הדמים, שהרי היה יודע הלוקח שהמתנות שם, וזה לא מכר לו הקבה (חולין קלא.) ואין הטבח מנכה לו כלום לפי שלא מכר לו את המתנות ומקמתא (שם קלח:). לקח הימנו במשקל. הלוערא כך וכך ושקל לו הקבה (שם קלא.) דהשתא ודאי זבין ליה (שם קלח:). **נותנו לכהן.** נותנן לו לוקח לכהן, שהרי הגזל אצלו ולריך להשיב (שם קלא.). **ומנכה** לו מן הדמים. הטבח יכבה לו מן הדמים, על כרחו, שמכר לו דבר שאינו שלו (שם) משמתמה זכו הכהנים בתמנתיהם והדין על הטבח (שם קלח:). **לא שנו.** היכא דלקח הימנו במשקל, דקתני נותן לוקח לכהן וזהו מחר ותובע דמיס מן הטבח, אלא ששקל לעצמו, כשקבל לוקח לעצמו, כיון דטבח לא נגע בהן אינו בעל דבריס של כהן, לפיכך זה הלוקח נותנן וזהו שואל לו הדמיס שעל הטבח היה מוטל ליתן (שם קלד.). **אבל שקל לו הטבח הדין עם הטבח.** הדין של כהן ומתנותיו אף על הטבח הוא והטבח מחר עליהן אם יש בענין נותנן לכהן (שם). **והציל את הדבש לתוכו.** מפני **שהדבש** דמיו יקרים (לעיל כז:).

רבינו חננאל

[איתמר גנב ומ]כר ואחר כך הוכר הגנב. **רבא** אמ' הדין עם הגנב. ר' יוחנן אמ' הדין עם [השני. לימא בדרב חסדא קא מיפלגי, ד]אמ' (לעיל קיא. ב) גזל ולא נתייאשו הבעלים ובא אחר ואכלו רצה מזה גובה רצה מזה גובה, וכולי'. ... והיו .. .. וכולי'. ...כה הדדה למרה ובתקנת השוק. והילכתא [בכולהו] עשו תקנת השוק בין מכר בין משכן, ואפילו מישכן שוה מאה [במאתים, דשקיל לוקח זוזיה מבע]ל הבית, ובעל הבית מפיק מן הגנב. בר מגנב ופרע בחובו, גנב [ופרע בהיקפו, שלא עשו בו תקנת הש]ק, אלא נו[נ]לן בעל הבית מלוקח, והלוקח מפיק מן הגנב. והלוקח [מגנב מפורסם לא עשו בו תקנת הש]וק. חנן ב[ישא]. לבישותא הוה מפורסם לגניבותא לא הוה מפורסם. ... [אן]מרי אגיד ליה גלימא בגויהו. פיר' מכרו לו בד' זוזי קמאי [דהוה מסיק ביה, והוה ליה גנב ופרע בחובו, ולא] עשו בו תקנת השוק והדרא גניבה למרה בלא דמי. והלוקח ... [נרשא גנב סיפריה וזבניה לפפ]ונאה בפ' זוזי, אזל פפונאה זבניה לבר מחוזא ... [לבן]ר מחוזא ק"כ זוזי ושקיל ספריה, והדר מריה ... [ה]לכה. **איתמר גנב ומכר ואחר כך הוכר הגנב רב משמי' דר' חייא אמר הדין עם הראשון ר' יוחנן משמי' דר' יגאי אמר הדין עם השני וכו'. רב משום רבי חייא אמר הדין עם הראשון דינא דלוקח למישקל זוזי בהדי גנב סבר לא עשו בו תקנת השוק. ור' יוחנן אמר משום ר' יגאי הדין עם השני דינא דלוקח למישקל זוזי בהדי בעל הבית סבר עשו בו תקנת השוק.** פסק רבי' חננאל זצ"ל הילכתא כר' יוחנן. [ערוך]: זיל שרי עביטיך. פי', אמר ליה רב הונא

קטו: הגוזל ומאכיל פרק עשירי בבא קמא

הרי שהיה טעון כדי יין וכדי שמן **לא** יאמר הרי הן כו'. וא"ת
לפי' אין משתבר ממי לא יאמר דאסור לתרוס אלא מן
המוקף וי"ל דנקט משתברות משום דבעי למיתני סיפא ואם אמר
לא אמר כלום א"נ בשבתות וימים טובים איירי שמותר לתרוס אלא
מן המוקף כדאמר בהאשה רבה
(יבמות דף נג.):

וכל היכא דאיכא פסידא לבתחלה לא. ל"ג ליה כדפי' הקונט'
דהא בברייתא דמייתי ממי אסור לכתחלה היכא דאיכא הפסד כהן
דקתני ובשמן לא יעשה וא"כ לעיל ממי דאיכא הפסד כהן שפיר אסור
לכתחלה אלא אמאי דקאמר לעיל דאפי' דיעבד לא אמר כלום פריך:
אלא נתגלתה למאי חזיא. אבל
משמן לא פריך דקתני בשמן
לא יעשה אבל תרומה אלא וכי
מתגלתה למאי חזיא דאיכא למימר
דחזיא להדלקה ומ"מ איכא הפסד
כהן כיון שאין יכול להדליק בו כי
מתגלתה אלא בטורפה כי צריך שלא
יגע בשמן כלל ולא בכלי במקום
שיש שמן: **ולא** ישקה מהן לבהמה.
פי' בקונטרס שמא ישחטנה ואיכא
סכנת נפשות ואין נראה דאפי' לבהמה
טמאה לא ישקה משום בל תשחית
כדמשמע בפרק ב' דע"ז (דף ל: ושם)
דמוקי התם הא דתניא שמותר
להשקות לבהמתו בשוגרת שאין קשה
לה ופריך א"ה דתבירו ממי ומשני כחיש
דידיה ממי כחש הדר בריא מדפריך
דידיה ממי כחיש משמע דאסור משום
בל תשחית ועוד מדלא מוקי לה בכלי
בהמה טמאה שאין נחוש שמא ישחטנה
משמע דבשאר בהמות טמאות דקשה
לה אסור משום בל תשחית ומיהו י"ל
דבשאר בהמות טמאות לא בעי
לאוקומי משום דאטו בשופטני
עסקינן שמשקין לבהמה דבר שמתה
על ידן: **אימתי** בזמן שהתחתונה
מגולה. וא"ת א"כ פשיטא דיש כהן
משום גילוי דהוי כשאר מגולין וי"ל
דס"ד שהאש ירא לבא מפני הקול
שהוא שומע שנופל היין ממסגנת
לתחתונה כדאמרינן בפ"ב דע"ז (דף
ל:) טיף טיף אין בו משום גילוי
קמ"ל דכה"ג שרואה היין שנשפך בבת
אחת בלבי התחתון אין מתיירא להיות
סבור שהוא קול בני אדם אלא סבור
שכך מסגנין את היין[א]:

אתי לידי תקלה. ומסיק אי חייש'
לתקלה תנאי היא והא דאמר
בפ"ק דשבת (דף יח: ושם) גבי י"ח
דבר גדולי תרומה כתרומה בו ביום
גזרו ומפרש התם טעמא משום
תרומה טמאה ביד כהן דילמא משסי
לה ואתי לידי תקלה והתם ליכא מאן
דפליג דכ"ע אית להו י"ח דבר אור"י
דשאני התם דפעמים שמשהה אותה
ביותר ואין זורעה באותה שנה
שאירע שום דבר שלא יזרע בעת
הזרע וימתין עד שנה אחרת
אבל הכא לעולם יכול הוא
לעשות

ליה בכלי מאום השתא לזילוף קא בעי ליה בכלי מאום קא מנה
ליה ותקלה עצמה תנאי היא דתניא חבית של יין של תרומה שנטמאת בית שמאי אומרים

פ א מיי' פי"ב מהל' גזילה ואבידה הל' ה סמג עשין עד טוש"ע ח"מ סי' רסד סעיף ה:
פא ב ג מיי' שם הל' ג טוש"ע שם סעיף ג:
פב ד מיי' פי"ג מהלכות תרומות הלכה ח:
פג ה מיי' פי"ב מהל' גזילה ואבידה הל' ה ועיין במ"מ סמג עשין עד טוש"ע ח"מ סי' רסד סעיף ה:
פד ו ז מיי' פ"ד מהלכות מעשר שני הל' יב:
פה ח מיי' פי"א מהל' רוצח ושמירת נפש הלכה טו סמג עשין עט טוש"ע סי' קטו:
פו ט מיי' שם הל' יד:
פז י מיי' פ"ה מהלכות תרומות הלכה ח:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א) גמ' אין לו אלא שכרו. עיין לעיל דף נח ע"א תוס' ד"ה לו אי נמי וכו' כפוף הדבור מה שמתנו בזה:

לעזי רש"י

רודדיי"ר [רודדיי"ר]. להפריד יין משמרים.

מוסף תוס'

א. פירוש, כיון שהנחש ראוה את המסננת יודע שכן דרכו לסנן היין ואינו ירא. הלח"ש בשיטמ"ק.

מוסף רש"י

אין לו אלא שכרו. כשאר פועל ואין בעל הבית משלם דמי היין (לעיל נז.). הרי זה לא ישפכם. שמא יעבור אדם יתף ויעמוד האדם בין שכבים אגבעותיו וכיון שנכנס מעט ונוקב בבשר שוב אין לו רפואה (ע"ז ל:). ולא ירבץ בהן את הבית. להסיב את העפר ואבק שלא יעלה (שם). מסננת. קוליי"ר בלע"ז, מסננת שמסננין בה קונדיטון כמו שעושין בעלי תעויות שחלוי כמין כברה וכו' אבקת רוכל ויין ותמתיה כלי והקונדיטון מסתנן לתוכו, יש בו משום גילוי. אם הימנו בלא שמירה כשיעור שהיין גילוי המפורש בהכל שומטין (חולין י.) כדי שיצא נתם מתחת כלי ושתה ויחזור לתוכו, ואסורה בשתיה (סוכה נ.). שהתחתונה. כלי שתחתון (שם). וכי תימא דילוף לאו מילתא היא. לא תשיב והכי הפקידו (פסחים כ:). שותין מלוג. שנמכר בסלע ומזלפין מלוג הנמכר בשתים, נוח לקנות לוג בשתי סלעים לזילוף מלקטותו לשתיה, ומי שאינו עשיר יקח יין בוזל לשתייתו לוג בסלע ויין ביוקר לזילוף (שם). בחדש. לאין ריחו נודף ואין ראוי לזילוף (שם). אתי ביה לידי תקלה. אם יסתבו אנשי עד שיתיישן אתי למשתי מיניה (שם). השתא לזילוף קא בעי ליה. ולריך שיהא לו ריחו טוב, וכבלי מאום דמי ליה, בתמיה (שם). ותקלה עצמה. אי חיישינן לה ואסור לשהוי אי נמי, תנאי היא (שם).

הגהות הב"ח

(א) גמ' על ידי הדחק. (וכל היכא וכו' לא יאמר). תא"מ וי"ב רש"י ולא נרסי ליה: **(ב)** רש"י ד"ה (וכל היכא וכו' לכתחלה לא יאמר). תא"מ ונ"ב זהו פי' למאן דגרס לכתחלה לא יאמר ואמר כך מתחלה הדיבור ה"ג והתניא וכו' ואמתניתין דלעיל קרמי דקתני ואם אמר לא אמר כלום ול"ג לכתחלה לא יאמר בתמיה הס"ד ואמ"כ מ"ה הכי אהיו: **(ג)** ד"ה עבר וכו' לכתן בשמיה וכו' הוא דאיכא (כמו זה וכו' הדחק). תא"מ ונ"ב גם זה למאן דגרס לכתחלה לא יאמר: **(ד)** ד"ה ה"ג אומר וכו' תכרומתיה וקס"ד חבית המשתברת כאבודה דמיא דקתני לעיל ואם אמר לא אמר כלום הכא היכי מתקן טבלים במידי דליתיה בעין בשלמא אי תנא לעיל ואם אמר דבריו קיימים איכא למימר הכא דליכא הפסד כולי האי אומר לכתחלה אבל השתא דקתני לא אמר כלום וקשרי ההיא חבית לזרים דלא חל שם מעשר עליה הכא במאי מתקן האי טיבלא הס"ד: **(ה)** ד"ה (כשעקל בית הבד כרוך עליה. פיר' הכד שנסדקה ... שקשורה ומהודקת כמין אריגה ... לגמרי, אלא דולף וטורד. ואקשינן ... מעשר על ט' חברותיה, ואם אמ' כן לא אמ' כלום. ורמינ[הו] ... [לא] יאמר כל הפירות שיש לי בבית הרי הן מחוללין על הן[מעות] ... הכא במאי עסיקינן בשיכול להציל מיד האנס על ידי הדח[חק] ... חביות טבל טמא וראה שנשברה אחת מהן או נתגלתה אח[חת מן]... ובשמן לא יעשה כן מפני הפסד כהן [אף] על פי שהוא טמ[א]. ... [בפר'] הערל בתחילתו (יבמות עד, א) ואני הנה נתתי לך את [משמרת תר]מותי. בשתי [תרומות הכתו' מדבר אחת תרומה טהורה ואחת תרומה טמאה, ואמ' ר]ב ירמיה] ... להא מתניתא בשעקל בית הבד כרוך על[יו]. ...

(ו) גמ' אין לו אלא שכרו. **(ז)** [תוספתא תרומות פ"ז], **(ח)** סוכה כ. [וע' ב"מ מ: מ"ש שם], **(ט)** [נ"ל ומפי'], **(י)** פסחים כ:, **(יא)** [שם נג: וע"ש מוהרן נג:], **(יב)** ר"ה ל"ג, **(יג)** [שבת יג.].

רבינו חננאל

[נאקש]ינן אמתניתין דקתאני אין לו[ן] אלא שכרו, לימא ליה כיון ... עומד וכאילו נש... [א]נא מהפקירא קא כניבא ד[דידי ה]נ[א] כולה. מי לא תניא ... עשר[ה חבירו]ת שליין וכול' ומשנ... כשעקל בית הבד כרוך עליה. פיר' הכד שנסדקה ... שקשורה ומהודקת כמין אריגה ... לגמרי, אלא דולף וטורד. ואקשינן ... מעשר על ט' חברותיה, ואם אמ' כן לא אמ' כלום. ורמינ[הו] ... [לא] יאמר כל הפירות שיש לי בבית הרי הן מחוללין על הן[מעות] ... הכא במאי עסיקינן בשיכול להציל מיד האנס על ידי הדח[חק] ... חביות טבל טמא וראה שנשברה אחת מהן או נתגלתה אח[חת מן]... ובשמן לא יעשה כן מפני הפסד כהן [אף] על פי שהוא טמ[א]. ... [בפר'] הערל בתחילתו (יבמות עד, א) ואני הנה נתתי לך את [משמרת תר]מותי. בשתי [תרומות הכתו' מדבר אחת תרומה טהורה ואחת תרומה טמאה, ואמ' ר]ב ירמיה] ... להא מתניתא בשעקל בית הבד כרוך ע[ליו]. ...

א) אין לו אלא שכרו **ב)** ואם אמר אציל את שלך ואתה נותן לי דמי שלי חייב ליתן לו **ג)** שטף נחל חמורו וחמור חבירו שלו יפה מנה ושל חבירו מאתים והניח זה את שלו והציל את של חבירו אין לו אלא שכרו **ד)** ואם אמר לו אני אציל את שלך ואתה נותן לי את שלי חייב ליתן לו: **גמ'** ואמאי לימא ליה מהפקירא קא זכינא מי לא תניא **ה)** הרי שהיה טעון כדי יין וכדי שמן וראה שהן משתברות לא יאמר הרי זה תרומה ומעשר על פירות שיש לי בתוך ביתי ואם אמר לא אמר כלום כדא"ר ירמיה כשעקל בית הבד כרוך עליה ה"נ **ו)** כשעקל בית הבד כרוך עליה ואם אמר לא אמר כלום והתניא **ז)** מי שבא בדרך ומעות בידו ואנס כנגדו לא יאמר הרי פירות שיש לי בתוך ביתי מחוללים על מעות הללו ואם אמר דבריו קיימין הכא במאי עסקינן בשיכול להציל אי בשיכול להציל לכתחלה אמאי לא יאמר **ח)** בשיכול להציל על ידי הדחק **(ט)** וכל היכא דאיכא הפסידא לכתחלה לא יאמר והתניא הרי שהיו לו עשר חביות של טבל טמא וראה אחת מהן שנשברה או שנתגלתה אומר הרי היא תרומת מעשר על תשע חברותיה ובשמן לא יעשה כן מפני הפסד כהן א"ר ירמיה כשעקל בית הבד כרוך עליה בשלמא שנשברה חזיא אלא נתגלתה למאי חזיא וכ"ת חזיא לזילוף והתניא **י)** שנתגלו הרי זה לא ישפכם ברשות הרבים ולא יגבל בהן את הטיט ולא ירבץ בהן את הבית ולא ישקה מהם את בהמתו ולא בהמת חבירו דעבר לה במסננת כר' נחמיה דתניא **יא)** מסננת יש בה משום גילוי אמר רבי נחמיה אימתי בזמן שהתחתונה מגולה אבל בזמן שהתחתונה מכוסה אף על פי שהעליונה מגולה אין בה משום גילוי לפי שארם של נחש דומה לספוג וצף ועומד במקומו לאו איתמר עלה א"ר סימון אריב"ל לא שנו אלא שלא טרקו אבל טרקו אסור התם נמי אפשר דמנח מידי אפומא דחביתא **יב)** דשפי ליה ורבי נחמיה (מטמא אטמא) מי תרמינן והתניא תורמין מן הטמא על הטמא ומן הטהור על הטהור ומן הטהור על הטמא אבל לא מן הטמא על הטהור ר' נחמיה אומר אף מן הטמא על הטמא לא התירו לתרום אלא בשל דמאי הכא נמי בשל דמאי אמר מר ובשמן לא יעשה כן מפני הפסד כהן **יג)** מאי שנא שמן דראוי להדליק יין נמי ראוי לזילוף וכי תימא זילוף לאו מילתא היא והאמר שמואל משום רבי חייא שותין מלוג בסלע ומזלפין מלוג בשתים הכא במאי עסקינן בחדש והא ראוי לישנו **יד)** אתי ביה לידי תקלה שמן נמי אתי ביה לידי תקלה דמנח בכלי מאום יין נמי מנח

מהפקירא וזיגא. דבש שלך היה הולך כולו לאיבוד והריני כמציל מן ההפקר ואמאי אין לו אלא שכרו כוליה דבש ליטקול וגבי חמור ליכא למימר הכי דיכול להצילה הוא: **משתברות.** והכל נשפך ביחד: **לא יאמר כלום.** אלמא כיון דלאיבוד אזל ליה בהו זכייה והפקירא הוא: **כדאמר ר' ירמיה.** לקמן: **בעקל.** דדובשא כרוך עליה חבית של דבש קשורה בעקל ולא נשפך הכל אלא מנטף מעט מעט וליכא הפקר: **הרי פירות.** של מעשר שני שיש לי בתוך ביתי מחוללין כו': **(ב) וכל היכא דאיכא.** קלא הפסד וליכא לאיבוד לגמרי כי הכא דמוקמת לה בשיכול להציל ע"י הדחק ושמא יגיע: **לכתחלה לא יאמר.** בתמיה: **הרי שהיו לו.** לגוי: **עשר חביות של טבל.** הטבול לתרומת מעשר והוא טמא דתרומת מעשר דידיה לא חזיא לכהן לשתיה אלא לזלף ולקמיה מוקי לה בגיין חדש דלא חזי כולי האי לזלף דלא אגיס ריחא ופסידא פורתא הוא דאיכא **(ג)** כמו זה שיכול להציל על ידי הדחק: ס"ג **אומר הרי היא תרומה מעשר על מעשר תכרוסיה (ד):** שמן. דתרומה טמאה חזי להדליק וכי מפסיד לה לכהן איכא פסידא טובא: **(ה) כשעקל בית הבד כרוך עליה.** דלא חשיב פסידא כולי האי כגון זה שאין יכול להציל אלא ע"י הדחק: **למאי חזיא.** ופס"ה קתני אומר הרי הוא תרומה אלמא להפסד מועט לא חשיב: **לא ישפכם.** שלא יעבור עליהם אדם יתף ויכנס אדם של נחש ברגלו ע"י מכת צרור וימות: **(ו) (ולא יגבל בהן את הטיט) ולא ישקה בהן לבהמתו.** משום סכנת נפשות שמא ישחטנה אחרי כן: **מסננת.** כלי ע"ג כלי ומותנין המסרים בתוך העליון והוא כברה והיין מסתנן מאליו: **יש בה משום גילוי.** צריך לכסות העליון כדי שלא יטמה בו נחש ואף על פי שהיין מסתנן והולך חיישינן שמא יעבור אדם עם היין לתוך הכלי וכ"ש כשהתחתון מגולה: **שלא טרקו.** בשלא עירבו אדם וכגון הך מסננת שאין איש נוגע בה: **אבל טרקו אסור.** והכא בהך חבית כי מערה ושדי ליה מחבית למסננת מטריק ומתבלבל האדם עם היין ויולא דרך המסננת לכלי: **דמנח מידי.** בגד או שולי כבדה על פי חבית ושפי ליה ומסננו בנחת. שפי לשון שופך כמו השופה יין (לתמרי) [לחבירו] בבא מציעא (דף פ. ע"ש) רודיי"ר: **ורבי נחמיה.** ואי היא דר' חביות דרבי נחמיה היא: **מי תרמינן.** מן הטמא על הטמא: **אלא בשל דמאי.** הקילו משום דרוב עמי הארץ מעשרין הן **(ו)** וכבר נתעשר: **שותין מלוג בסלע ומזלפין מלוג בשתים.** לשתיה אם ימצא יין בזול לוג בסלע יקח אבל מזלף יקח אפי' ביוקר הלוג בשתים סלעים להגאה יתירא היא: **תקלה.** לשתותן והרי היא עומאה:

תשפך

האכי כולו, ויתכן ועשהו במסננת וכר' נחמי[ה]. סוגי[ן דשמעתא יין ... בענן טוב, ומובחר מן השתיה, דאמ' שותין מלוג [בסל]ע מזלפין מ... היא, דתניא חבית יין של תרומה שנטמאה כול' עד אין הכ[רעה שלישית מכרעה. זו השמרעה]

תלמוד בבלי מהדורת נהרדעא החדש, באדיבות הוצאת ח. וגשל, © כל הזכויות שמורות

תשפך הכל. כולה ביחד: **בשדה תשפך הכל.** דלדממטי ליה לגו ביתא אתי ביה לידי תקלה: **אין הכרעה שלישית מכרעת.** טעם עלמך אתה אומר ולא כדברי אחד מהן שנאמרו לא הזכירו בית ושדה והיכי דמי הכרעה כגון אי הוה תני ב"ש בין נטמאת בית בין בשדה תשפך הכל וב"ה אומרים בין בבית ובין בשדה תעשה זילוף [6] ר"ש אומר נטמאת בשדה תשפך הכל בבית תעשה זילוף דטעמא דתרוייהו קמכרע והוו להו לגבי בית תרי ולגבי שדה תרי והלכתא כתרי אחין עומדין דברי יחיד במקום שנים דאתרי רבים להטות כתיב (שמות כג) כי הטות לקולי מטלגיות דבמה מדליקין (שבת דף כט.) אבל הכא דאינהו לא גלו דעתייהו דליהוי שוס מידי חילוק בין בית לשדה טעמא דנפשיה קאמר: **מעבורת.** ספינה רחבה שעוברים בה רוחב הנהר: **דאפסדתן כווري בווזא.** והיינו בשכרו דקתני טול דינר בשכר שאתה מפסיד כאן ומעבירני נותן לו אותו שכר משלם ומתני' נמי הרי הפסידו ליכר: **דבידים קא פסיד.** שופך את יינו בידים בשבילו: **ירד להליו.** ע"מ שיתן לו דמי שלו: **ועלה שלו מאיליו מהו.** מי אמרינן מעיקרא דאפקריה כאבוד דמי ומחייב לו היאך לשלומי והדר זכה ביה מריה מהפקירא או דלמא כיון דסליק סליק: **מן שמיא רחימו עליה.** ויקיב ליה דמי כאילו מת: **לוינהו.** נתחבר עמהם אדי והיה משמר בהמותיהם מחיות וליסטים: **קדיש רב ספרא.** קודש שיחזיק בהן אחר שהרי הפקר היה: **נרווחא דמילתא.** שלא יהא ערעור בדבר:

דורמסקנין

[6] [פסחים כח. מיר נג. מולין קלז.], [7] [יבמות קו., [8] [י"ל שדה], [9] [זבחים ל: לב:], [10] [י"ל ר' שמעאל], [11] [י"ל ורי"ח], [12] [י"ל ר"ח],

הגהות הב"ח

(א) גמ' מן היס דא"ל כל"ל:

גליון הש"ס

גמ' וא"ל אפסדתני בווזי. עיין בהרא"ש פ"ב דב"מ סי' כח: שם אדעתא דאריה. עיין ב"ש דף קלח ע"א תוס' ד"ה כאן בגווזא:

מוסף רש"י

תשפך הכל. כלומר תשפך יחד ולא גלוף דילמא אדמלוף קלי קלי אפילו בו ביום אתי למשמייה (פסחים כ:). אמר ר' ישמעאל ב"ר יוסי. כמה שנים אחר בית הלל ובית שמאי היה (שם). **ובשדה תשפך הכל.** אחין מוגלפין בשדה והא לא אמרינן שיכיאתה בבית גולפו, דאדהכי אתי ביה לידי תקלה (שם). איכא דאמרי. לשהייה מועטת כי הא מן השדה לבית לא מיישגיע, אלא כיון דעשה זילוף כו' (שם). אמרו לו. בני דורו, אין הכרעה שלישית מכרעת. דעה שלישית מכרעת. אחר שנים שמאי ובית הלל לא הזכירו לגבות דעתם דביהוי מיישגיע דתקלה כלל, דאי הוו אמרו הכי ב"ש אומרים בין בבית בין בשדה תשפך הכל וב"ה אומרים בין בבית בין בשדה תעשה זילוף ואתה בא להכריע ואומר בבית תשפך הכל ב"ש, הוא הכרעה, אבל בשתא דלא הזכירו בית ושדה, דעמא אחרינא הוא ולאו מאוס תקלה, ור' ישמעאל מיים לתקלה, והיינו תנאי (שם כא.) דהכרע לשון כף מחזיק הוי בשנים מולקין וכא שלישי ומכריע המשקל כאחד מהן או בכל הדבר או בחלוי כזה ובחלוי מה (חולין קלז. עי"ש בארוכה, וגזיר נג.). **וזו שאילה.** נתחבת, שאילה גדולה שאלת (זבחים ל:) יפה שאלת ושאיבך עליה (שם צב:).

מוסף תוס'

א. דכי דריק לה ממאיסא ותו לא אתי למיכליה. רש"י פסחים נג ע"ב. ב. [ד]אי נמי דריק להו לא מימאיסי. שם. ג. לאחר שנטמאו שולק ואח"כ זורקן לבין העצים והן נמאסות. רש"י שם לד ע"ב. ד. דילמא אכיל להו מקמי דלישלקינהו, או בשעה ששולקן. שם. ה. דכמו שר' שמעאל בר' יוסי לא הוה חשוב להכריע בין ב"ש וב"ה, כך ב"ד של אחריהן נמי אינו חשוב להכריע בין מאה זקנים הראשונים. תוס' י"ד. ו. פירוש לא יקרא מכריע אלא מי ששומע חלוקת חבריו ובא להכריע ביניהם אבל ר"ג שהיה קדמוני ולא שמע דברי ר"מ ור"י לא בא להכריע ביניהם אבל סברתו אמר ור"מ ור"י באו אחריו וחלקו, הלכך לא יקרא מכריע שנפסוק הלכה כדבריו וכמו שאין האחרונים יכולים להכריע בדברי הראשונים כמו כן אין הראשונים קרויין מכריעים על דברי האחרונים. תוס' י"ד. ז. בשלום. ממוקי יוסף.

[1] תשפך הכל וב"ה אומרים תעשה זילוף אמר ר' ישמעאל ב"ר יוסי אני אכריע בבית תעשה זילוף ובשדה תשפך הכל איכא דאמרי בישן תעשה זילוף ובחדש תשפך הכל אמרו לו [2] אין הכרעה שלישית מכרעת: אם אמר לו אציל את שלך וכו': אמאי ונימא ליה משטה אני בך מי לא תניא [3] הרי שהיה בורח מבית האסורין והיתה מעבורת לפניו אמר לו טול דינר והעבירני אין לו אלא שכרו אלמא אמר ליה משטה אני בך הכא נמי לימא ליה משטה אני בך הא לא דמי אלא לסיפא ואם אמר לו טול דינר זה בשכרך והעבירני נותן לו שכרו משלם מאי שנא רישא ומאי שנא סיפא אמר רמי בר חמא [4] בצייד השולה דגים מן הים [5] [6] וא"ל אפסדתני כווורי בווזא: שטף נהר חמורו וחמור חבירו שלו יפה מנה וכו': וצריכא דאי אשמעינן קמייתא התם הוא דכי פירש יהיב ליה דמי כולה משום דבידים קא פסיד אבל הכא דממילא נימא אין לו אלא שכרו ואי אשמעינן סיפא הכא הוא דבסתמא אין לו אלא שכרו משום דממילא אבל התם דבידים אימא אפילו בסתמא יהיב ליה דמי כולה צריכא בעא מיניה רב כהנא מרב ירד להציל ועלה שלו מאליו מהו א"ל [7] משמיא רחימו עליה כי הא דרב ספרא הוה קא אזיל בשיירתא לוינהו ההוא ארי כל לילא קא [8] שדר ליה חמרא דחד מייניהו וקא אכיל כי מטא זמניה דרב ספרא שדר ליה חמרא ולא אכליה קדים רב ספרא וזכה ביה א"ל רב אחא מדיפתי לרבינא למה ליה למיזכי ביה נהי דכי אפקריה [9] אדעתא דאריה אפקריה אדעתא דכ"ע לא אפקריה א"ל רב ספרא לרווחא דמילתא הוא דעבד בעא מיניה רב מרבי ירד להציל ולא הציל מהו אמר לו [10] וזו שאילה [11] אין לו אלא שכרו איתיביה [12] השוכר את הפועל להביא לעשות זילוף אחר שיתיישן מעט ועוד יש מתרץ דשאני התם דבההיא גזירה ליכא הפסד כהן דכי היכי דהוא תרומה מעיקרא ה"נ הוא אחר שזורעה ולכך לכ"ע מיישגיח לתקלה אבל הכא דאיכא הפסד לגמרי שתשפך הכל איכא מאן דלא חיים לתקלה ולפי' זה קשה דקאמר בפרק כל שעה (פסחים דף לג: ושם) מדליקין בשמן ובשמן של תרומה שנטמאה ואמר אביי עלה משמיה דרבי יצחק בר מרתא אמר רב הונא לא שנו אלא פת [13] אבל חיטין לא שמא יבא בהן לידי תקלה [14] ורבי יוחנן אמר אפי' חיטין ומוקמינן לה בשליקתא ומאיסתא [15] מכלל דרב הונא אפילו בשליקתא ומאיסתא לא הוה שרי [16] אלמא משום תקלה מפקדי ליה לכהן לגמרי וי"ל דלא פליגי דרב הונא לא אייתי בשליקתא ואיהו נמי שרי בענין זה והשתא ליכא פסידא כיון דיכול לשקוה ולמאסו ולהחזיק בהן:

הכרעה שלישית. גרסה לר"י עיקר כפ"ה דדעת ג' הוא דתנאי קמאי לא גילו בדעתם שיש שוס חילוק בין בית לשדה אבל ההוא דקולי מטלגיות דבמה מדליקין (שבת דף כט. ושם ד"ה בין) הוא הכרעה דרבי אליעזר קאמר בין מן המוכן בין שלא מן המוכן טמא רבי יהושע אומר בין מן המוכן כו' טהור ר"ע אומר מן המוכן טמא שלא מן המוכן טהור ובכירה (שם דף לט:) בהדיא חשיב ליה הכרעה אי לאו משוס דר"ע תלמיד הוה ועוד דהדר ביה ר"ע לגבי רבי יהושע וההיא דתתם לא יתטמא גופו בין בחמין בין בצונן חשיבא הכרעה דתנאי קמאי לא גילו בדעתם דשייך לפלוגי בין חמין לצונן אבל הך דשמעתין לא גילו בדעתם חשיב ליה הכרעה שלישית וכן בגזיר פ' כ"ג (דף נג. ושם ד"ה ב"ד) גבי ר"א אומר [זקינים] הראשונים [מקלתן היו] אומרים חלי קב עצמות כו' התם נמי קרי ליה הכרעה שלישית דתנאי קמאי לא גילו בדעתם דשייך לפלוגי בין תרומה לקדשים לגזיר ועושה פסח וברא"שית הגז (חולין דף קלה.) גבי ראשית הגז אין נוהג אלא במרובה וכמה מרובה ב"ש אומרים שתים ב"ה אומרים חמש ורבי ישמעאל אומר ארבעה וקרי נמי התם (דף קלז.) לרבי ישמעאל הכרעה שלישית ואותה הכרעה אין חשובה אפילו כדהכא ודגזיר דבהני סבירא ליה למכריע פלגא כמר ופלגא כמר אבל התם לא ס"ל לא כמר ולא כמר והא דפריך בכל הני והא הכרעה שלישית אין הכרעה ה"מ למיפרך תלמיד הוא ואין הלכה כהכרעת תלמיד אבל עדיפא קפריך דלאו הכרעה היא כלל ואור"י הא דתניא בכילד מברכין (ברכות דף מג.): בש"א מברך על השמן ואח"כ על ההדס וב"ה אומרים מברך על ההדס תחילה וקאמר רשב"ג אני אכריע שמן זכינו לריחו ולסיכתו הדס לא זכינו אלא לריחו הלכך שמן עדיף וקאמר רבי יוחנן בגמרא הלכה כדברי המכריע לא שייכא היא הכרעה לשאר הכרעות שהנאתי דלא סבירא ליה פלגא כמר ופלגא כמר אלא דמפרש טעמא דאר מייניהו וס"ל כוותיה לגמרי וכן בכל מקום שאם תנא אחד יסבור כתנא אחר לא יקרא בכך מכריע תדע מדאיתעתיך ר' יוחנן עלה למימר הלכה כדברי המכריע אע"ג דאיהו גופיה כבר אמר בכירה (שבת דף לט:) כל מקום שאתה מוצא שנים חולקים ואחד מכריע הלכה כדברי המכריע ש"מ דודאי לא שייכא להיא הכרעה דשבת והכא ולא קרי ליה הכרעה אלא מפני שהכריע דברי ב"ש על דברי ב"ה [16] ור"ת פי' הכרעה שלישית דור שלישית כלומר תלמיד אתה ואין זו הכרעה כדאמר ר"ע תלמיד הוה וה"ג הוה מ"ל דור שני דהיינו נמי תלמיד אלא כך היה המעשה ובגזיר (דף נג.) דקרי ליה הגמרא לג"ד של אחרים הכרעה שלישית ליתא דהך בריתא דהכא נקטה [17] ות"ת בפ"ק דפסחים (דף יג.) גבי ר' מאיר אומר אוכלין כל חמץ רבי יהודה אומר אוכלים כל כו' ר"ג אומר חולין אוכלין כל אדבע ותרומה כל חמץ וקאמר בגמרא ר"ג לאו מכריע הוא דטעמא דנפשיה קאמר ולפי' הקו' ניחא אלא לפי' [18] ר"ת אמאי לא מכריע הוא והא לאו תלמיד הוה וי"ל דלאו מכריע הוא דלא עלייהו קאי שלפניהם היה [1] ופ"ה נראה לר"י עיקר וי"מ הכא טעמא דתשפך משום דריחא מילתא היא ואסור לזלף משום דהוי כשתיה ולא משום חשש תקלה ואין נראה דא"כ לא הוי רבי ישמעאל מכריע אלא טעמא דנפשיה קאמר דקמאי לא גילו בדעתם לתקלה ואין להקשות לפי' זה לאביי דאית ליה (ע"ז דף סו:) גבי בת תיהא ריחא מילתא היא לימא דאמר כר"מ אמאי לא מייתי נמי התם אפלוגתא דאביי ורבא פלוגתא דב"ש וב"ה דהכא איכא למימר דאביי א"ש כב"ה ומודו בה דריחא מילתא היא ליחשב הנאה והתם לענין איסור הנאת יין נסך אייר ודוקא לענין תרומה טמאה הכא המותרת בהנאה ריחא לאו מילתא ליחשב כשתיה ואע"ג דמייתי התם ההיא דתנור שהסיקו בכמון של תרומה והסיח דהרודה פת חמה והגיחה ע"פ תבת של יין של תרומה התם ודאי אי ריחא מילתא ואסור בהנאה יש לנו כמו כן לאסור לגמרי אבל אם הוא הבא לאכילה אינו חשוב אחריהן נמי אינו חשוב להכריע בין מאה זקנים הראשונים. תוס' י"ד. ז. פירוש לא יקרא מכריע אלא מי ששומע חלוקת חבריו ובא להכריע ביניהם אבל ר"ג שהיה קדמוני ולא שמע דברי ר"מ ור"י באו אחריו וחלקו, הלכך לא יקרא מכריע שנפסוק הלכה כדבריו וכמו שאין האחרונים יכולים להכריע בדברי הראשונים כמו כן אין הראשונים קרויין מכריעים על דברי האחרונים. תוס' י"ד. ז. בשלום. ממוקי יוסף.

עין משפט נר מצוה

פח א מיי' פי"ב מהל' מכירה הל' יב:

פט ב מיי' פי"ב מהל' גזילה ואבידה הל' ז סמג עשין עד עשין ע"ב מ"מ ס' רסד טעי' ז:

צ ד מיי' שם הל' ג טוש"ע שם סעי' ג:

צא ה מיי' שם הל' ד טוש"ע שם סעי' ד:

צב ו מיי' פ"ט מהל' שמירת הנ' ח ועיין בהגהות ומ"מ סמג עשין פב טור ש"ע מ"מ סי' שלה סעי' ג:

רבינו חננאל

היא עוד בפסחים בסוף פרק ראשון (כ. ב), ובפרק ראשית הגז (חולין קלז. א), וכב... אותו הנה בקיצור, פיר' הכרעה כגון ב' חכמ' חולקין ובא... כדברי המכריע. אבל אם הוא הבא להכריע קטן מהן, כגון ר' יש... הגז, ומצאנו שהוא ר' יוסי תלמיד [ר' עקיבא, ור' עקיבא תלמיד] ר' אליעזר, ור' אליעזר תלמי[יד יו]חנן בן זכאי ורבן יוחנן בן] זכאי תלמיד הלל, וזו אינה חלוקת הילל ע[צמו ... אלא ... הילל. ור' ישמעי משום ר' יוסי אביו יבא להם שלישי, לפיכך א... ופירש שם אמ' ר' יוחנן מפי שמועה אמו[רה], מפי חגי זכריה ו[מלאכי] ... הגז. **ואם אמ' לו אציל את שלך ותן לי דמי שלי חייב ליתן לו.** וא... [משטה] אני בך. כדתניא הרי שהיה בורח מבית האסו[רין] והיתה מע[בורת] לפניו ואמ' לו טול דינר והעבירני אין לו אלא שכרו. ודחינן לה משום דלא הפסידו כ[לום. ולא... דינר בשכר והעבירני נותן לו שכרו משלם. וא... אלו הדגים ובוא והעבירני ואתן לך דינר חייב ליתן]... ואפסדתן. כך זה אומ' לו אמרת לי ש... **שטף נהר חמורו וחמור חבירו.** וסוגיין דשמעתין, אילו הפסיד את שלו בידים להציל ממון חבירו] בסתמא אם [לא הת]נה עמו אין לו אלא שכרו. [ואם פירש והתנה עמו, אפי' אפסידה דממילא] נותן לו דמי כולן[ו כאשר] פירש, וכל שכן אי הפסי[ד ב]ידים. בעא מיניה ... להציל של חבירו ועלה שלו מאיליו מהו, מי אמ[ר]ינן דנחת להציל שלח[בירו]... ...[ר]ב ספרא, ואף על גב דקדים רב ספרא ו[ז]כה ביה בחמריה ..ל.. הוא ... מפקינן מיניה. [ערוך]: **לא שנו אלא שלא טרקו אבל טרקו אסור.** פי' (עברו) [ערבו]. [ערוך]: **תשפך הבל.** פי' לאלתר. [ערוך]: **אמרו לו אין הכרעה שלישית מכרעת.** הכרע, כגון שני חכמים חולקין ובא בן זוגם שהוא שקול כמותם והכריע הלכה כדברי המכריע, אבל אם הוא הבא להכריע קטן מהן, כגון ר' ישמעאל בר ר' יוסי משום אביו וכו'. **בעא מיניה רב** מר' יי[נ]ן **ל[הצי]ל [ולא] יכול הניח שלו** ... [לו] זו צריך שאלה, אין לו אלא שכר[ו], כדתניא [נותן] לו שכרו דמי השב [אבידה] ...

תלמוד בבלי מהדורת נהרדעא החדש, באדיבות הוצאת ח. וגשל, © כל הזכויות שמורות